

Вв

Надія Кравцова
Ольга Придаток

Кк

УКРАЇНСЬКА МОВА

БУКВАР

3 частина

1

клас

Видавництво

«Підручники
і посібники»

Надія Кравцова
Ольга Придаток

УКРАЇНСЬКА МОВА

БУКВАР

Посібник для 1 класу
закладів загальної середньої освіти

У чотирьох частинах

Частина 3

Схвалено для використання в освітньому процесі

Тернопіль
Видавництво «Підручники і посібники»
2023

Вітаємо, наші допитливі першокласники і першокласниці!

Раді зустрічі на сторінках нашого посібника. На вас чекає безліч цікавих завдань. Ми переконані, що ви будете ще з більшим завзяттям поринати в чарівний світ знань. Адже з кожною опрацьованою сторінкою ви все краще читаете, пишете, міркуєте та досліджуєте дивовижний світ рідного слова.

І ми певні, що старання принесуть вам успіх та радість у вивченні української мови.

Автори

Умовні позначення

— пограйся	— напиши елементи букв, букви, склади, слова
— досліді мовні явища	виплив — прочитай слово з буквою, яку ще не вивчали
— тексти для дітей, які вміють читати	— виклади елементи букв, букви з підручних матеріалів
— попрацюй в парі, групі	— зискануй, переглянь відео, прослухай аудіофайли
— наведи, намалюй, розфарбуй, з'єднай	— виконай руханку або пальчикову гімнастику
— напиши для себе	— вибери завдання

Ш ш

Шшш

комахи

Назви́ перший звук у назві першої комахи. Назви́ третій звук у назві другої комахи. Які це звуки: голосні чи приголосні?

На письмі приголосні звуки [ш], [ш'] позначають буквою ш.

Прочитай швидко.

	а	і	и		ш	с	з	ШВИ — ШВЕ
ш	ша	ші	ши	у	уш	ус	уз	ШКО — ШКА
с	са	сі	си	о	ош	ос	оз	ШТА — ШТУ
з	за	зі	зи	е	еш	ес	ез	ШМІ — ШМО

Гра «Утвори нові слова».

Ромашки

мак

?

?

Гра «Склади слова».

шип   шка   ши   ду   ма   на   по

Розгадай ребус.

Он наша школа. Вона велика і світла. Там —
Алініні товариші. Пролунав дзвінок.

— Ура! Перерва!

Школярі зраділи. Артур ліпив із пластиліну машину,
а Марина — мишку-шкряботушку. Мишко і Наталя вибрали
шашки. Мирослава муркотіла вірш про волошку. Саша
прошепотів до Аліни:

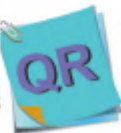
— Аліно, подивися на дерево. Там сидить шпак.

Пролунав дзвінок. У класі тиша. Наша Соломія
Дмитрівна сказала:

— Діти, пишемо в зошиті: «До нас прилетіли шпаки».

Розкажіть одні одним, які уроки в школі вам найбільше
подобаються.

Наведи. Розфарбуй зображення
предмета, назва якого закінчу-
ється на приголосний звук.

Напиши за зразком. Обведи букву, буквосполучення чи слово, написані найкраще.

и ии ии
 ие
 ии
 ио
 школа

Прочитай та запиши, уставляючи потрібні букви.

ми а   околад   и ка   ка тан   ум   ип ина   пта ка

Blank handwriting lines for practicing the words from the previous section.

Напиши імена трьох дітей зі свого класу, які читають із задоволенням.

Blank handwriting lines for writing names.

Оціни свою роботу, позначивши відповідну крапельку.

Скоромовка

Шишкарик у дзьобі
шишку тримав.
Шишкар із шишки
насіння виймав.

Позмагайтеся, хто швидше прочитає скоромовку.

Гра «Відшукай слова».

ольшипшинаовкромашкадтволошкаумал

Поміркуйте, про що розмовляє Вітер із квітами.

Друзі пізнаються в біді

У далекому лісі росла Шипшина. Навесні вона вкривалася зеленим листям. Потім Шипшина пишалася маленькими квітками. А восени плоди Шипшини ставали лікувальними.

У Шипшини були друзі: Ромашка і Волошка. Ромашка — біла-біла. А у Волошки квіти, як небо. Друзі раділи співу пташок.

Шипшина, Ромашка та Волошка товаришували з Вітром. Він розповідав веселі новини. Але якось Вітер прилетів сумний:

Як ти гадаєш, чому Вітер був сумним?

— Звірята застудилися. Нічим лікуватися! Як бути?

Чи збулися твої передбачення? Як ти гадаєш, чи допомогли квіти звірятам?

Думали-думали друзі та й придумали. Вирішили передати звірятам потрібні ліки. Але не таблетки, а природні дари. Шипшина поклала в мішок плоди, а Ромашка та Волошка — квіти.

Приніс Вітер звірятам мішок з ліками. Вони зраділи, подякували за допомогу. Зварили відвар. Застуда швидко минула.

Ось так друзі допомогли звірятам.

Розкажи, коли тобі допомагали друзі. А ти кому допоміг / допомогла?

Розфарбуй цифру, у назві якої треба писати букву ш.

Напиши за зразком. Обведи букву, склад чи слово, які найкраще написані.

«Дістань» із візочків букви та запиши їх.

Школа – наш дім.

Запиши імена двох своїх друзів / подруг.

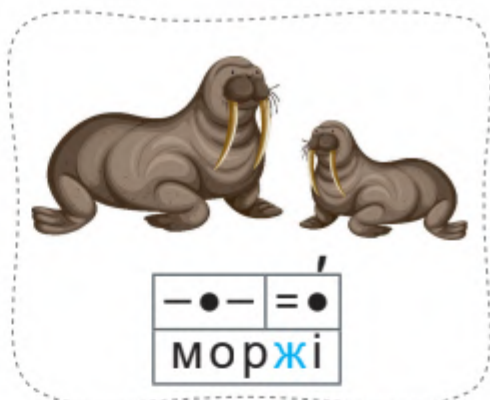
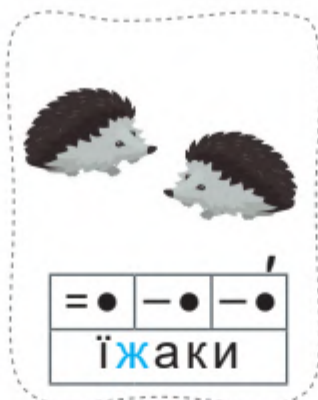

Оціни свою роботу, позначивши відповідну крапельку.

Ж ж

Ж ж

тварини

Назви третій звук у назві першого малюнка. Назви четвертий звук у назві другого малюнка. Які це звуки: голосні чи приголосні?

На письмі **приголосні** звуки [ж], [ж'] позначають буквою **ж**.

Гра «Склади слова».

жу Же жи вель ня жор ра на

Чистомовка

Жу-жу-жу — казку розкажу.

Жа-жа-жа — спіймали йоржа.

Жі-жі-жі — жваві у воді йоржі.

Гра «Утвори слово з пропущених букв».

1. ж..лудь

2. ..ито

3. жорж..на

4. подорож..ик

5. ведмеж..

о, и, ж, н, а

Журавель і Жоржина

Побачив Журавель незнайому квітку. Та й каже:
— Ти така красуня, вся жовтенюка, ніби світло.

Як тебе звати?

— Мене звати Жоржина. А ти такий поважний, справжній красень. Як до тебе звертатися? — запитала красуня.

— Називай мене Журавлем! — відповів красень. — Де ти, Жоржино, живеш?

— Я расту, Журавлику, серед друзів-квітів на клумбі та у квітнику. А де твоя домівка?

— Он біля болота. Там живе моя журавлина родина. Радий знайомству, Жоржино! — сказав Журавель.

— На все добре, друже! — промовила Жоржина.

Розкажіть одні одним, що ви знаєте про жоржини.
А про журавлів?

Розфарбуй зображення плоду,
у назві якого є звук [ж].

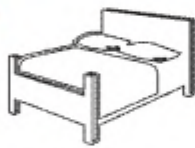
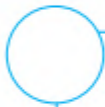

Напиши за зразком. Обведи букву, буквосполучення чи слово, написані найкраще.

ж	жж	жжж					
жу			же				
ож			иж				
жито							
жоржина							

Познач ✓ групу слів з однаковою кількістю звуків.

ліжко — лялька

книжка — кажан

Книжка — джерело знань

Щотижня Жанна, Кирилко та Матвійко йдуть у бібліотеку. Там на дітей жде Ірина Максимівна.

— Дайте, будь ласка, мені книжку про стрижа, — попросила Жанна.

— Бери, Жанно, — відповіла Ірина Максимівна. — Тут написано не тільки про стрижа, а й про жайворонка та журавля.

— А мені, Ірино Максимівно, дайте, будь ласка, книжку про рослини, — попросив Кирилко.

— На, Кирилку. Тут розповіді про подорожник, ожину та жоржину.

— Ірино Максимівно, можете запропонувати книжку про моржів? — запитав Матвійко.

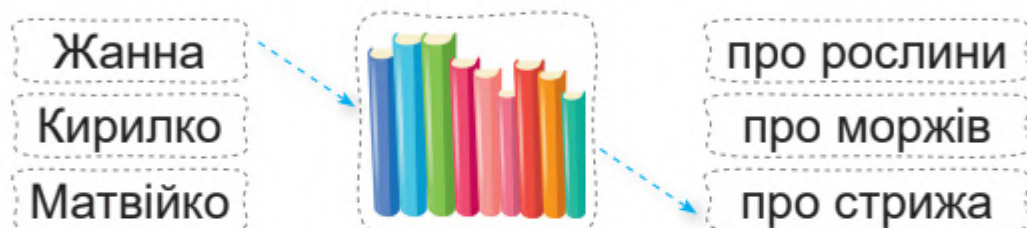
— Авжеж. У ній описано, де і як живуть моржі.

Діти подякували бібліотекарці.

— Діти, — сказала Ірина Максимівна, — уважно прочитайте книжки. А потім поділіться враженнями.

З'єднай стрілками різного кольору, які книжки просили діти в бібліотекарки Ірини Максимівни.

Книжчині поради

1. Читай мене уважно, не кваплячись.
2. Натрапивши на незнайомі слова, знайди їх у словнику або запитай у старших.
3. Прочитавши мене, поміркуй:
  - ✓ чи читав / читала ти інші книжки цього автора / авторки?
  - ✓ що ти знаєш про нього / неї?
  - ✓ чи бачив / бачила ти малюнки цього художника / художниці?

Оціни свою роботу, позначивши відповідну крапельку.

Дай дітям імена, які починаються на букву **Ж**. Домалюй ротика.

Напиши за зразком. Обведи букву, буквосполучення чи слово, які найкраще написані.

Ж Ж Ж

Же Жу

Жи Жо

Жанна

Життя

У якому місті живе дідусь Жанни? У якому місті живе бабуся Жені? Запиши.

	а	б	в	г
1	Ж	а	е	і
2	м	к	и	н
3	р	в	ш	у

1а 1б 3в 2б 1г 3б.

1а 2а 1в 3а 2в 2г 2б 1б.

Blank handwriting lines for the activity.

- Прочитай казку для себе.
- Прочитай слова з вивченими буквами.

Казка про Жолудь

Українська народна казка

Жили собі дід і баба. Вони були дуже бідні. Якось старенькі пішли до лісу і назбирали жолудів. Вдома спробували їх. Жолуді дідові та бабі сподобалися, бо за смаком були схожі на хліб. Один із жолудів закотився під піч. Пригрівся там і почав рости. Дід розібрав піч. Жолудь ріс усе вище. Дід розібрав стріху*, і жолудь доріс аж до неба.

Дід узяв мішок і поліз по дереву. Аж біля самого сонечка побачив він жорна**, забрав їх собі і спустився донизу. А за ним услід посипалися жолуді.

Спробували старенькі молоти їх на жорнах, вийшло гарне борошно. Баба на radoщах напекла пампушок, млинців. Самі їли і людей пригощали. Старенькі більше ніколи не голодували.

*Стріха — покрівля будинку.

**Жорна — пристрій, яким розмелюють зерно.

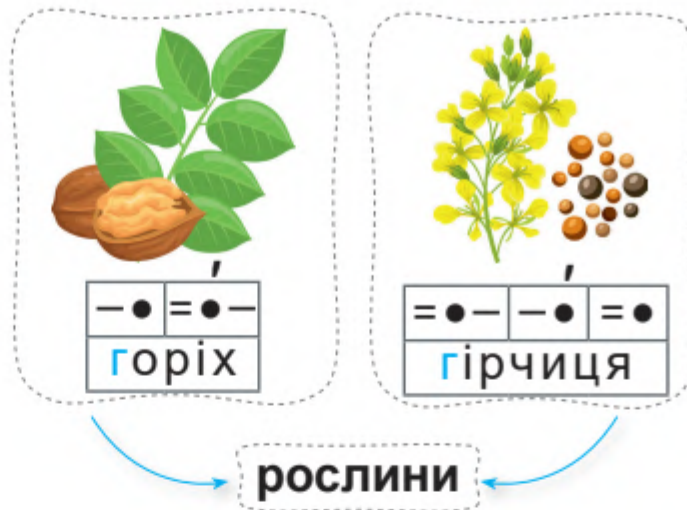
Установи послідовність подій.

- Жолудь виріс до неба.
- Напекли пампушок і млинців.
- 1 Назбирали в лісі жолудів.

Оціни свою роботу, позначивши відповідну крапельку.

Г г
Г

Назви перший звук у назвах обох рослин. Які це звуки: голосні чи приголосні?

На письмі **приголосні** звуки [г], [г'] позначають буквою **г**.

Прочитай швидко.

	а	і	и		г	к	ж	гра — гру	гру — кру
г	га	гі	ги	у	уг	ук	уж	гви — гві	зга — зка
к	ка	кі	ки	о	ог	ок	ож	згу — зге	гре — кре
ж	жа	жі	жи	е	ег	ек	еж	вго — вга	глі — клі

Гра «Склади слова».

гі я дка о рок лка

Досліди, як одна буква може значення слова.

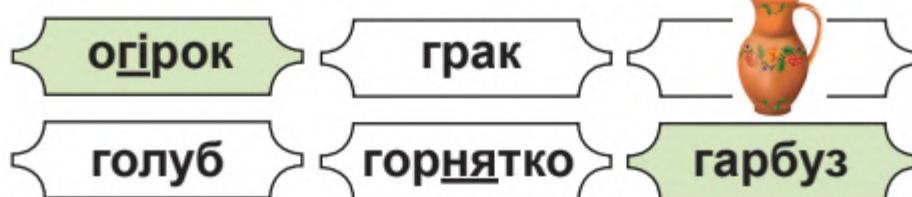
Запиши звукові моделі цих слів та порівняй їх.

прикраса гроші

Зафарбуй за зразком кожну пару в інший колір.

Розмова птахів

На гілку горобини сів снігур. Він говорить до грака:

— Гарно було мені тут узимку! Кругом багато снігу. Горобина годувала мене ягідками. Але сьогодні наша згряя відлетить ген за гори, далеко-далеко. І надовго. До осені. Потрібно годинами летіти, гори минати.

Грак у відповідь:

— А я тільки сьогодні прилетів. Лише годинку вдома. Гарно як навкруги! Сніг розтанув. Трава виглянула із землі. Я радий! Довго тривала моя розлука. Я сумував за голубами і високим грабом.

— Зустрінемося восени! Тоді я буду відлітати далеко-далеко, ген за гори. А ти восени з першим снігом прилетиш у рідний край. Я і горобина зі стиглими ягодами виглядати-мемо тебе! Гарного тобі дня!

Розфарбуй зображення предмета,
назва якого відповідає на питання
що?

Напиши за зразком. Обведи букви, буквосполучення,
написані найкраще.

z	z	z				
zo			ze			
iz			az			
zo			zi			

Склади з поданих складів слова й запиши їх.

Розгадай ребуси. Запиши відгадки.

пи

г

и
а

--	--	--	--	--	--	--	--

● Прочитай вірш.

● Прочитай слова з вивченими буквами.

Вранці вийду я із хати,
щоб пташок нагодувати.
Як ма^туся, вони ніжні,
чорні, сірі, білосніжні,
сиві, світло-голубі...
Це туркочуть ...

Ганна Осадко

Голуби поширені по всій Україні. У них прекрасна пам'ять. Саме тому в давнину люди передавали повідомлення одне одному за допомогою голубів.

Напиши стільки разів слово **голуби**, скільки птахів ти хотів би / хотіла б побачити сьогодні.

--	--	--	--	--	--	--	--

Оціни свою роботу, позначивши відповідну крапельку.

Розгляньте малюнок. У яку гру, на вашу думку, граються діти? Обговоріть, яку користь приносять ігри по свіжому повітрі. Розкажіть про свої улюблені ігри.

«Довга лоза»

Сьогодні гарна погода. Горпинка та Ганнуса пішли гуляти у двір. Там друзі гралися в гру «Довга лоза».

Гаврилко та Ігор, Гнатик і Богдан стоять один за одним. Ген позаду біжить Кирилко. Він перестрибнув через Гаврилка, Ігоря, Гнатика, Богдана. Тепер Кирилко попереду колони. А Гаврилко почав стрибати. Потім стрибали Ігор, Гнатик, Богдан.

Друзі галасували та реготали. Гарна гра «Довга лоза»!

- Прочитай вірші.
- Прочитай слова з вивченими буквами.

Доброго ранку, промінчику!

— Доброго ранку, промінчику!
Чом ти присів на камінчику?
— Я зігриваю мураху,
морозив мороз бідолаху.

Василь Струтинський

Кого зігривав промінчик? Обведи.

а) мураху

б) тигра

Добрий гном

У кімнаті під вікном
проживає добрий гном.
Тільки Лесь у ліжко ляже —
гном йому «Добраніч!» каже.

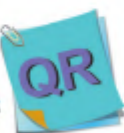
Людмила Лежанська

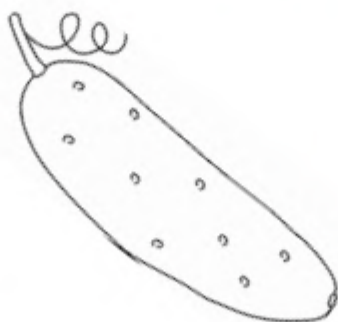
Які слова казав добрий гном Лесикові? Обведи.

а) добридень

б) добраніч

Розфарбуй зображення плоду, у назві якого наголошений третій склад.

Напиши за зразком. Обведи букву, буквосполучення чи слово, на твою думку, написані найкраще.

Handwriting practice grid with the following words written in cursive:

Т Т Т

То Ту

Тна Тне

Танна

Тнатик

Склади слова і запиши.

Handwriting practice grid with a word-building puzzle:

К
Г
М

алина

Illustrations: a girl, a bunch of grapes, and a branch with leaves and grapes.

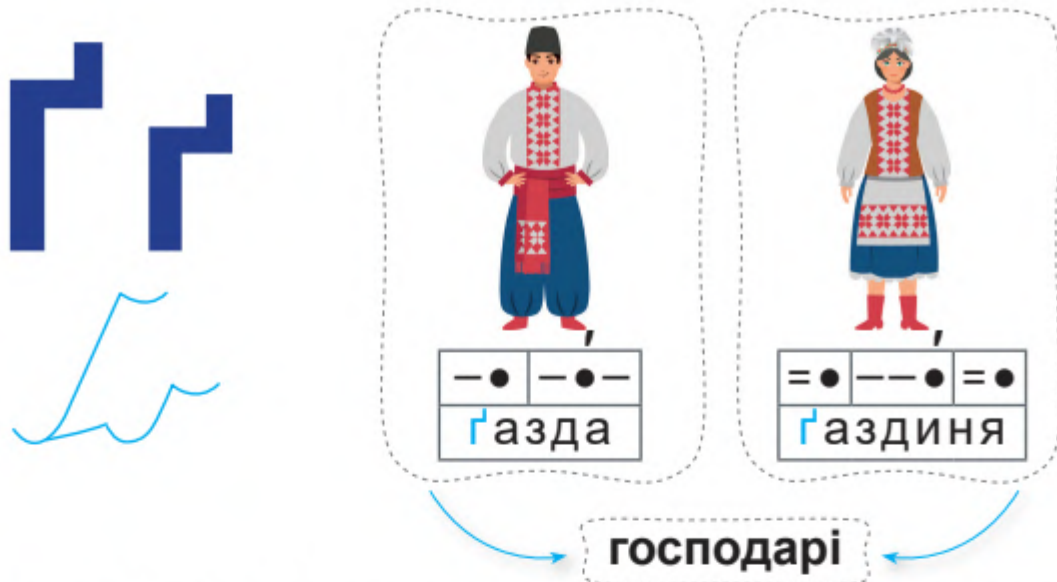
Через лужок та місток
жоне Галя гусочок.
— Гиля, гуси, гай-гай-гай,
у воді вам справжній рай.

За Антоніною Грицаюк

Оціни свою роботу, позначивши відповідну крапельку.

Назви перший звук у назвах обох слів. Який це звук: голосний чи приголосний?

На письмі **приголосний** звук [г] позначають буквою **г**.

Прочитай швидко.

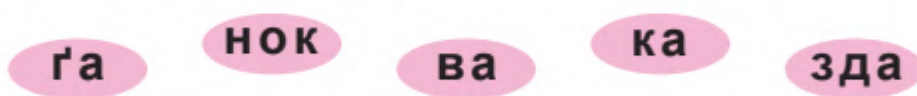
	у	и	о
г	гу	ги	го
г	гу	ги	го
к	ку	ки	ко

	г	г	к
а	аг	аг	ак
і	іг	іг	ік
е	ег	ег	ек

гру	—	гру
гла	—	гла
гні	—	гні
гно	—	гно

Гра «Склади слова».

Гра «Утвори нове слово».

газдиня
газдині

агрус
агрусове

гердани
гудзики

гелготав
гелготали

Послухай звуки горобця та ґави.

Наведи й розфарбуй зображення пташки, яка має сіре та чорне пір'я. Яка її назва?

Напиши за зразком. Обведи букву, буквосполучення чи слово, які найкраще написані.

Handwriting practice grid with slanted lines. The first row contains three dotted 'r' characters. The second row contains 'ra' and 're'. The third row contains 'ar' and 'ur'. The fourth row contains the word 'сердан'. A vertical pink line is on the right side of the grid.

Спиши речення.

Handwriting practice grid with slanted lines. The first row contains the sentence 'Яка ґава в воду, така і з води.' followed by a vertical pink line. The remaining rows are empty for copying practice.

З'єднай назви пташок з їх ознаками. Запиши.

сова

галаслива

ґава

швидка

ластівка

мудра

Розглянь малюнок. Що на ньому зображено?

Гарні ґаздині

У нас у родині всі гарні ґаздині!

Мама рве ягоди аґрусу. Вона готуватиме аґрусове варення. Воно корисне. Буде запас на зиму.

Бабуся Горпина — майстриня. Вона пошила маленькому Владові жилет. До обновки пришила ґудзики.

Галинка сидить на ґанку. Вона плете ґердани з бісеру.
Мала Ганнуся пасе гусеняток. Гусенятка весело ґелґо-
чуть:

— Ґа-ґа-ґа! Мала Ганнуся, а й вона гарна ґаздиня!

Продовж речення.

Мама рве .

Бабуся Горпина до обновки пришила .

 плете ґердани з бісеру.

Мала Ганнуся пасе .

- Прочитай вірш для однокласників і однокласниць.
- Прочитай слова з вивченими буквами.

Сидить ґаздинечка на ґанку

Сидить ґаздинечка на ґанку
і ґазді ґудзик пришиває.

Від ґавеняти ґава Ганка
нахабу ґедзя відганяє.

— Ґе-ґе-ґе-ґе! — ґелґочуть гуси,
знайшовши гвинтика у ґрисі*,
а ґазда, підкрутивши вуса:

— От ґвалт* зняли! — кричить Орисі.

За Ліною Біленькою

*ґрис — відходи після помелу зерна.

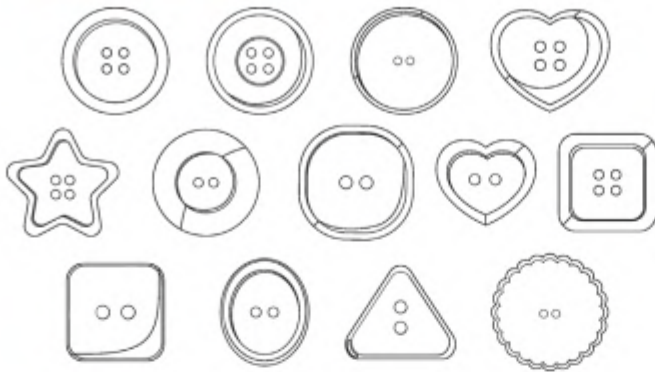
*ґвалт — сильний крик, галас.

Оціни свою роботу, позначивши
відповідну крапельку.

Розфарбуй круглі гудзики, що мають дві дірочки.

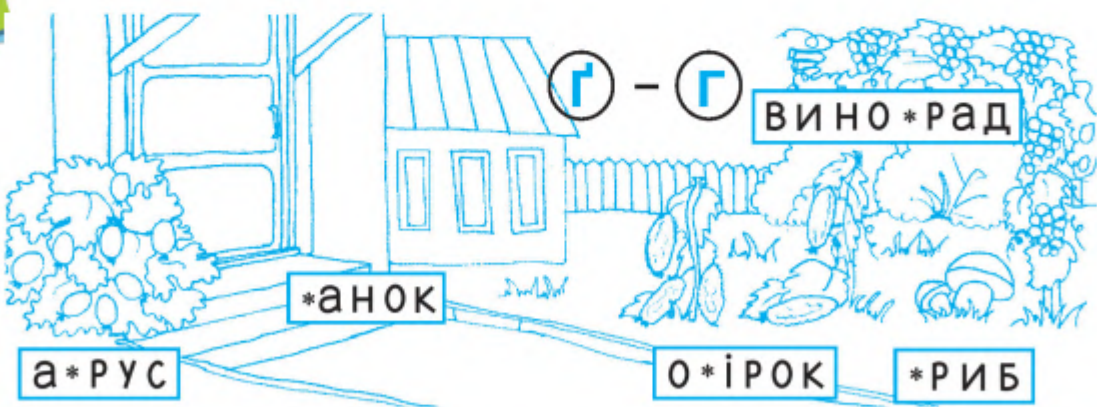
Обговоріть, у яких випадках потрібно писати велику букву.

Напиши за зразком. Обведи букву чи буквосполучення, написані найкраще.

Гра «Осели букву в слові».

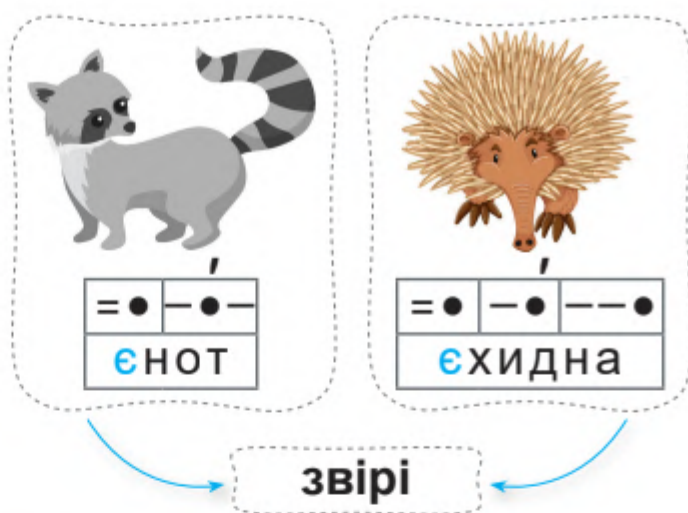

Оціни свою роботу, позначивши відповідну крапельку.

Є є

Єє

Поділи слова на склади. Скільки звуків у першому складі?

Буква **є** на початку слова і складу позначає два звуки — **[й е]**.

Прочитай швидко.

ем	ен	ел	ев	ес	ек	ер	ет	ез
єм	єн	єл	єв	єс	єк	єр	єт	єз

Після приголосного буква **є** позначає звук **[е]**, а приголосний вимовляють **м'яко**.

Прочитай швидко.

не	ле	те
нє	лє	тє
синє	ллє	третє

Розглянь малюнок. Кого на ньому зображено? Прочитай текст.

Завзяті діти

Пишається мама синами і доньками:

— Євгенко у нас гарно вишиває. А Єва майструє клітку для папуги.

Тато підтримує:

— Єгор допомагає мені по господарству. А Євдокія випікає смачні пироги з маком.

Бабуся теж радіє: ростуть завзяті діти!

Позмагайтеся, хто швидше вивчить і промовить скоромовку за підказками.

Скоромовка

Єва ліпить єнота.

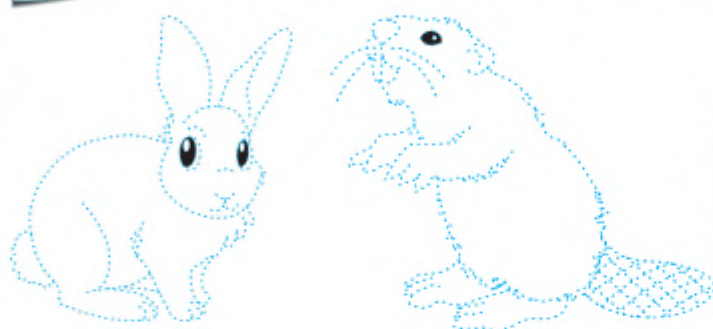
А Євген — бегемота.

Радіє єнот:

його зустрине бегемот!

Наведи зображення тварини, у назві якої потрібно писати букву є.

Напиши за зразком. Обведи букву, буквосполучення чи слово, які найкраще написані.

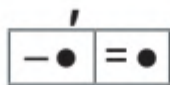
e e e	Є Є Є		
ен	ем		
ає	іє		
Є	Єн		
енот			
Євдокія			

Познач сполучення слів, яке відповідає поданій звуковій моделі.

синє відро

синій олівець

- Запиши імена дівчаток.
- Запиши імена хлопчиків.

Єва, Євген, Євгенія, Єгор, Євдокія.

Handwriting practice lines with a vertical red margin line on the left.

Запиши речення, замінюючи малюнки словами.

гавкає, а

мукає.

кукурікає, а

квакає.

Handwriting practice lines with a vertical red margin line on the left.

Запиши три слова, які ти сьогодні написала / написав найкраще.

Handwriting practice lines with a vertical red margin line on the left.

Оціни свою роботу, позначивши відповідну крапельку.

Весняні дарунки

Зустріла допитлива Єва Весну і запитує:

— Весно, які дарунки ти мені принесла?

— Багато світла і синє-синє небо. На ньому веселка. Вона виграє багатьма кольорами.

— І все?

— У лузі, дитино, літає барвистий метелик. А в полі стрибає зелений коник.

— Весно, які квіти ти даруєш?

— І білі підсніжники, і блакитні проліски, і сині квіти сон-трави.

— А які пісні ти отримуєш у подарунок від друзів?

— Веселі трелі сіренького соловейка та мелодійні пісні чорного дрозда. У траві подає звуки коник.

- Красуне Весно, кому посилаєш своє тепле проміння?
- Он потягується ведмедик після зимового сну. Біля ставу вийшли на прогулянку єноти.
- Весно, кого ти запрошуєш до себе в гості?
- Дивись, дитино, із шпаківні вже виглядає шпак. На дереві кує зозуля. Вона веде відлік років старому дубові.
- Спасибі тобі, Весно! Як багато краси та добра ти даруєш!

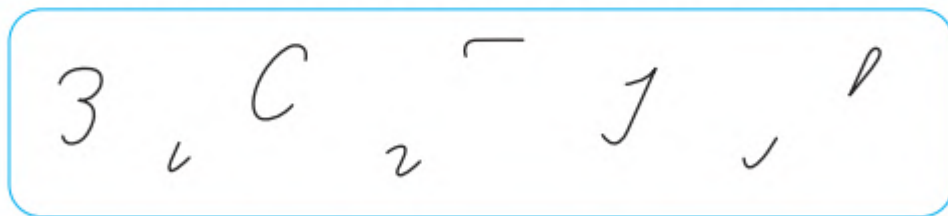
Розфарбуй дарунки, які принесла Весна.

Напиши за зразком.

Запиши вивчені букви за поданими елементами.

Запиши слова, вставляючи пропущені букви.
Перевірте одне в одного, чи всі слова написані правильно.

КОШ*НЯ

*НОТ

е є

к*нгуру

Спиши.

Прийшла весна. Прилетіли шпаки. Євген і Єгор зробили шпаківні.

Склади зі слів речення. Запиши.

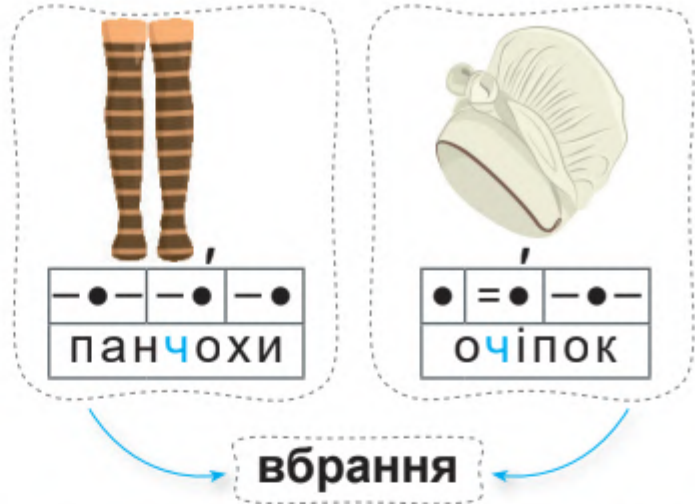
Єнот, банан, миє.

Оціни свою роботу, позначивши відповідну крапельку.

Ч ч

чч

Назві четвертий звук у назві першого елемента вбрання. Назві другий звук у назві другого елемента вбрання. Які це звуки: голосні чи приголосні?

На письмі **приголосні** звуки [ч], [ч'] позначають буквою **ч**.

Прочитай швидко.

	о	е	у
ч	чо	че	чу
ш	шо	ше	шу
ж	жо	же	жу

	ч	ш	ж
а	ач	аш	аж
і	іч	іш	іж
и	ич	иш	иж

ечо — очо	іча — ечу	вчи — вши	чма — шма
учи — ачі	ичо — уче	чка — шка	чле — шле

Гра «Склади слова».

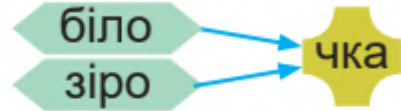
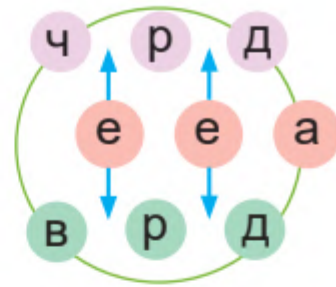
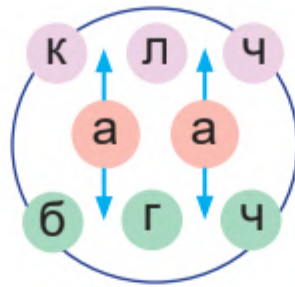
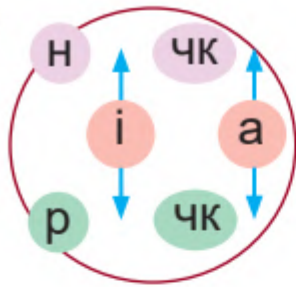

- Позмагайтеся, хто швидше розкаже напам'ять.
- Позмагайтеся, хто швидше прочитає.

Червень-чарівник частує чорно**б**рових чепуру**н**чиків червоненькими череш**н**ями.

Гра «Букви граються».

Чистомовка

Ча-ча-ча,
ча-ча-ча.
У дворі бігло курча.

Чу-чу-чу,
чу-чу-чу.
У школі віршик я учу!

чайка
байка

читати
писати

річка
пічка

вуличка
поличка

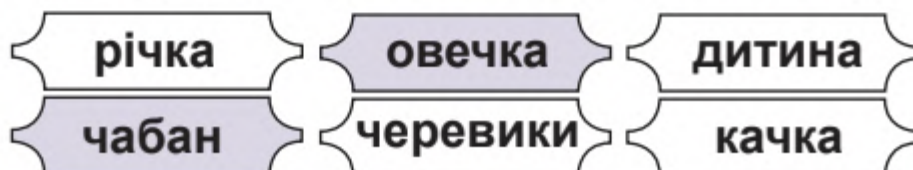

Назар — Назарович
Артур — Артурович

Макар — Макарович
Богдан — Богданович

За зразком зафарбуй олівцем однакового кольору пари слів.

Розфарбуй зображення посуду,
у назві якого є м'який приголо-
сний.

Навчися правильно писати за зразком. Обведи букву,
буквосполучення чи слово, які, на твою думку, напи-
сані найкраще.

Встав у слова пропущені букви. Обведи «зай-
вий» малюнок. Запиши назви тварин, у яких
є буква ч.

к*ч*чк*

п*р*с*тк*

*в*чк*

л*с*чк*

Разом — веселіше

У чистому блакитному небі жило-було Сонечко. Воно весь день трудилося. На зелену травичку промінчики посиляло. А вночі Сонечко спало.

Якось побачило Сонечко диво дивне. На зеленому листочку сидить комашка. Спинка червона, прикрашена чорними крапочками. Чемно привіталося Сонечко до комашки.

Прочитайте діалог разом з однокласником / однокласницею.

— Привіт! Я — Сонечко. А тебе як звати-величати?

— Привіт! Я теж Сонечко.

— Моя домівка високо в небі.

— А мій будиночок біля квіточки.

— Як чудово! Тепер ми зможемо зустрічатися частіше.

Будемо дружити?

— Так, звичайно. Разом завжди веселіше.

Чи сподобалося тобі читати разом з однокласником / однокласницею?

Оціни свою роботу, позначивши відповідну крапельку.

Розфарбуй зображення пташки, у назві якої є звук [ч] в середині слова.

Напиши за зразком. У яких словах трапляються подані букви та буквосполучення?

ч	чч	чч			
чо			чу		
ча			че		
Черкаси					

Спиши речення. Допиши відповідь на запитання.

Черешні корисні.
А чипси? Чипси...

Прочитай прислів'я за цифровими підказками.

4 9 2
гостину, торбину ідеш

5 6 1 8 3
то бери Коли в на

Гостини

Якось пішов у гості до . Він узяв смачні гостинчики. То були овочі.

— Привіт, Черепашко!

— Привіт, Зайчику!

— Я тобі, Черепашко, приніс чудові гостинчики.

— Спасибі тобі, Зайчику! — почала розкладати дарунки. — Який величезний ! Дуже доречна ! А червоні ти, мабуть, сам виростив? У мене є зелені . Зробимо салат. Скуштуєш запашний чай з печивом.

Приятелі смачно пообідали. Погратися. Час Зайчикові додому.

— Вибач, Черепашко. Мене вже зачекалися родичі. Побачимося в четвер. Вдячний за частування. Бувай здорова!

— До побачення, Зайчику!

Про що розповідається в тексті? Обведи заголовок.

Продовж речення.

Якось Зайчик пішов у гості до _____ .

Зайчик приніс _____ , _____ , _____ .

Скуштуєш запашний чай з _____ .

Визнач, у яких словах потрібно написати рядкову букву **ч**, а в яких — велику **Ч**. Запиши слова.

..ернігів
хлоп..ик
..ереви..ки

..асник
Марі..ка
..игирин

Blank handwriting lines for writing the words from the previous task.

Запиши назви зображених предметів.

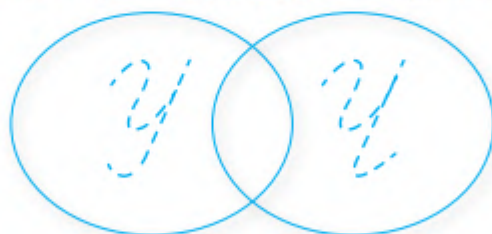

Blank handwriting lines for writing the names of the objects shown in the illustrations.

Порівняйте, користуючись запитаннями.

відмінне   спільне   відмінне

1. Це букви чи звуки? 2. Друковані букви чи рукописні? Великі чи малі? 3. Назвіть спільні елементи букв. Наведіть. Назвіть відмінні елементи букв. Наведіть олівцем іншого кольору. 4. Який звук позначає кожна буква: голосний чи приголосний? 5. Пригадайте слова, де потрібно писати саме ці букви.

Оціни свою роботу, позначивши відповідну крапельку.

Ц ц

Ццц

птахи

Назви́ перший звук у назві першої пташки. Назви́ п'ятий звук у назві другої пташки. Які це звуки: голосні чи приголосні?

На письмі **приголосні** звуки [ц], [ц'] позначають буквою **ц**.

Прочитай швидко.

	і	а	о
ц	ці	ца	цо
с	сі	са	со
ч	чі	ча	чо

	ц	с	ч
у	уц	ус	уч
и	иц	ис	ич
е	ец	ес	еч

ца — ця	оц — оць	цни — чни	цві — жві
цо — цьо	іц — іць	цлу — шлу	вці — вчі

Гра «Склади слова».

Розгадай ребус.

ки	●	ця
вів	●	ця
сини	●	ця
лиси	●	ця
крини	●	ця

ли	●	це
яй	●	це
сон	●	це
кіль	●	це
вікон	●	це

Чистомовка

Це-це-це,
це-це-це.
Коник кидає кільце.

Ці-ці-ці,
ці-ці-ці.
Наші коні молодці.

Подарунок

(скоромовка)

Оцинковане цеберко
і цитрини, і цукерки,
і цукати в целофані
дав цапочок цяці лані.

Ліна Біленька

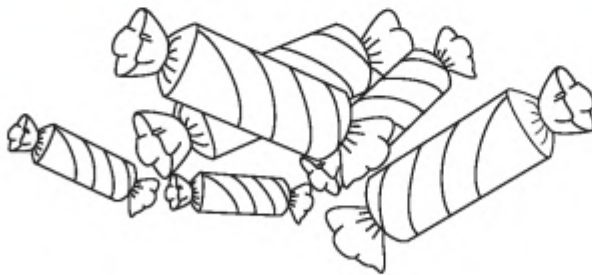
відро — відерце

цебро — цеберко

Розфарбуй стільки цукерок, скільки,
на твою думку, можна з'їсти за день.

Напиши за зразком. У яких словах трапляються подані
букви та склади?

У	лі	лі					
---	----	----	--	--	--	--	--

ці			це
цо			ця
ціна			сцена

● Запиши з пам'яті.

● Спиши.

Полум'я і сонячні промені
із травниці.

Напиши подане слово стільки разів, скільки б ти хотів / хотіла мати друзів і подруг.

Цукерка

Оціни свою роботу, позначивши відповідну крапельку.

Спритна Киця

Рано-вранці встала Киця
та й купила у крамниці
черевички, рукавиці,
і намисто, і спідниці.

ця
ки ● ця
біло ● лиця

Андрій Німенко

Гра «Утвори слово з пропущених букв».

1. ..цена

3. та..ці

5. цук..рка

2. цук..р

4. ..ирк

с, н, ц, о, е

Справжні друзі

Цуцик пішов гуляти в зимовий парк. Там біля
дерева сиділа сумна Киця. Вирішив Цуцик розве-
селити подругу. Він покликав Горобця. Прилетів Горобець
і зацвірінчав:

— Цвірінь, цвірінь, Весно, прилинь! Подругу Цуцика
розвесели!

Як ти гадаєш, що було далі?

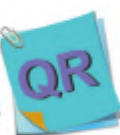
Почула ці слова Весна. Послала вона сонячні промінці на сніг. Він розтанув. Зазеленіла травиця. Зацвіли нарциси.

Як ти гадаєш, що було далі?

Зраділа Киця. Вона подякувала Цуцикові та Горобцеві. Добре мати таких друзів!

Добра сама себе
славить. справа

Який овоч може бути червоного кольору? Розфарбуй. Який склад у цьому слові наголошений?

Напиши за зразком. Обведи букви чи буквосполучення, які написані найкраще.

Уу	Уу	Уу					
Уу				Уу			
Уу				Уу			

Запиши назви зображень у відповідні колонки.

ч		ц
		

Яку букву закрила цукерка? Запиши відновлені слова.

олів і	
столи я	
 егла	

Цапеня із цвіркуном на луці зустрілись
та під яблунькою поруч в холодочку всілись.
Скрипчку цвіркун дістав та на скрипці грає,
поруч цапеня біленьке пісеньку співає.

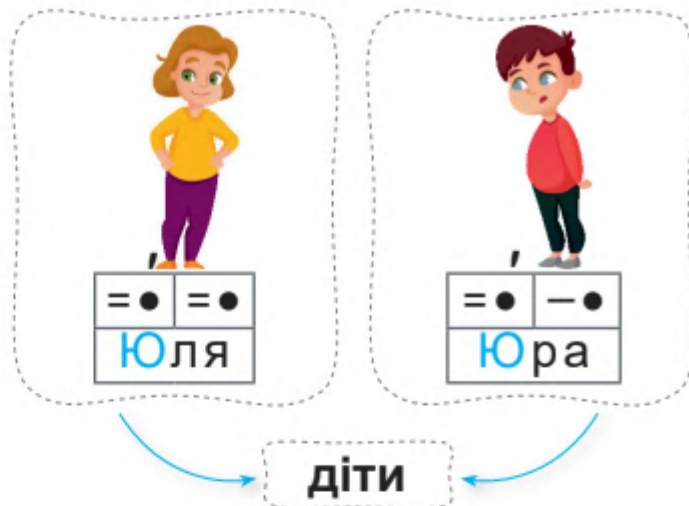
Олександр Єна

Оціни свою роботу, позначивши відповідну крапельку.

Ю ю

Юю

Назви ланцюжок звуків у кожному слові. Назви перший і другий звуки в першому слові. Назви перший і другий звуки у другому слові.

Буква ю на початку слова чи складу позначає два звуки — [й у].

Прочитай швидко.

ум	ун	ул	уш	ус	ук	уц	ут	уз
юм	юн	юл	юш	юс	юк	юц	ют	юз

аю	маю	дарую
ою	тою	ласую
ею	нею	я пірнаю
ию	мию	замітаю
ію	вію	записую
ую	кую	стрибаю

Гра «Склади слова».

ваю вми вли мір каю кую лі

урок юрок

ю	велір	ю	нак
	вілей		нка

Гра «Відшукай слова».

іль Юра опюшка од тюнга окс ьмільтюрок

Прочитай разом із сусідом / сусідкою по парті.

Ділова розмова друзів

— Алло!

— Привіт, Юстинко!

— Привіт, Юрасику!

— Ти не забула про день народження Юлі?

— Ні! Ось саме роздуму про подарунок.

— Я подарую конвалії.

— А я подарую квітку юнони та привітаю піснею.

— Сподіваюся, Юля буде рада.

— На все добре!

— До зустрічі!

Складіть діалог про день народження однокласника / однокласниці.

У юстиції можуть бути рожеві квітки, а в юки — білі. Розфарбуй зображені квітки у відповідний колір.

юка

юстиція

Напиши за зразком. Обведи букву, буквосполучення чи слово, які найкраще, на твою думку, написані.

Ю Ю Ю				
Юр		Юл		
Юч		Юз		
Юрок		Юнак		
Каюта		Юшка		

Юля запитала Юстину Юліанівну:
— А де росте квітка юнона?

Устав потрібну букву та запиши.

*нга

*рок

т*лень

Оціни свою роботу, позначивши відповідну крапельку.

Поділи слова на склади. Назви́ звуки в першому складі першого слова. Назви́ звуки в першому складі другого слова.

Після приголосного буква **ю** позначає звук [y], а приголосний вимовляють **м'яко**.

Прочитай швидко.

ну	лу	су	ру	ту	ду	зу	цу
ню	лю	сю	рю	тю	дю	зю	цю

Конкурс малюнків

— Ми проведемо конкурс малюнків, — сказала Людмила Якимівна. — Повторюю:

Нюра малюватиме зозулю.

Люба малюватиме вишню.

Любомир малюватиме Нюру.

Люда малюватиме маслюка.

Люся малюватиме свиню.

Ні! Навпаки! Люся малюватиме зозулю.

Люба малюватиме маслюка.

Любомир малюватиме вишню.

Люда малюватиме Нюру.

Нюра малюватиме рюкзак.

Свиня малюватиме... Ні! Свиня не малюватиме.

Впевнена, тепер ви все зрозуміли.

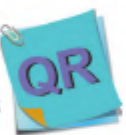
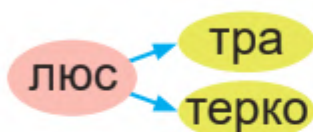
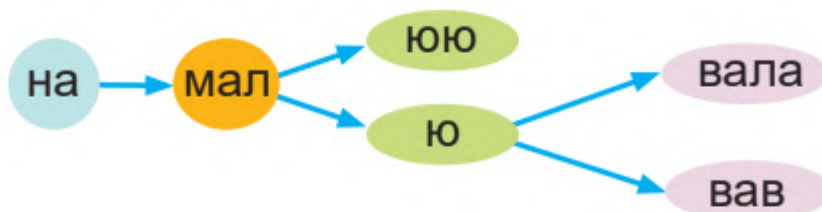

Розгадай ребус.

Б

Розфарбуй зображення предмета, у назві якого три склади.

Напиши за зразком. Обведи букву, буквосполучення чи слово, які, на твою думку, написані найкраще.

Ю Ю Ю

Юи Юр

Юс Юз

Юлія Юзюк

Відшукай імена в таблиці та зафарбуй їх у різні кольори. Запиши два імені.

Н	Л	ю	б	а	Н	Н
Л	ю	б	о	м	и	р
І	Н	Л	ю	с	я	н
р	Н	Н	Л	ю	д	а
а	Л	ю	д	в	і	г

Blank handwriting lines for writing names.

- Хто швидше розкаже скоромовку?
- Хто швидше прочитає скоромовку?

Скоромовка

Юра і Юля співають,
юрок і метелик літають.

Напиши один рядок малих букв ю і один рядок великих букв Ю.

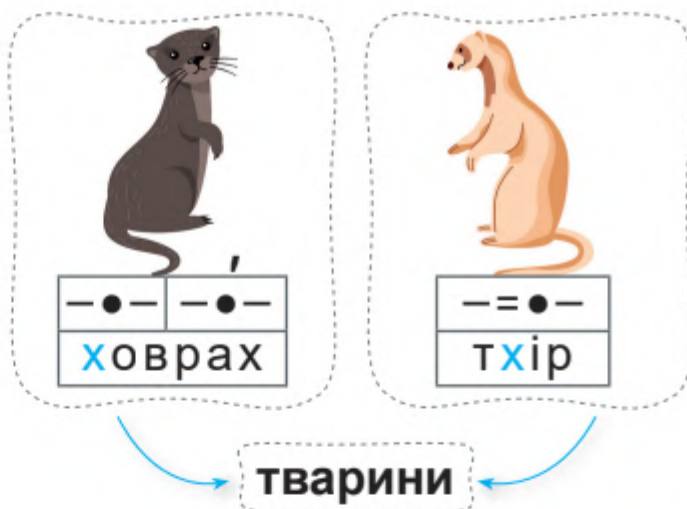
Blank handwriting lines for practicing the letter 'ю'.

Оціни свою роботу, позначивши відповідну крапельку.

Xx

Хх

Назви́ перший звук у назві першої тварини. Назви́ другий звук у назві другої тварини. Які це звуки: голосні чи приголосні?

На письмі **приголосні** звуки [х], [х'] позначають буквою **х**.

Прочитай швидко.

	у	а	е
х	ху	ха	хе
к	ку	ка	ке
г	гу	га	ге

	х	к	г
о	ох	ок	ог
і	іх	ік	іг
и	их	ик	иг

хле — хлі	хру — хрю	хра — кра	хри — гри
хво — хве	хла — хля	хрі — хві	хро — гро

- Хто швидше розкаже скоромовку?
- Хто швидше прочитає скоромовку?

Хитромудрий хлопець в хаті
заховав халву в шухляді.
Халву в хаті не ховай —
усіх халвою пригощай.

Геннадій Равенський

Розгляньте малюнок до тексту. Як ви гадаєте, про що йтиметься в тексті?

Хвалилася Христинка:

— У мене — червона хустинка!

Хвалився Харитон:

— А в мене — кольоровий картон!

Тільки Михайлик нічим не хвалився. Хлопчик хитро усміхнувся. А тоді замів підлогу в кухні. Потім погодував ховрашка. Не забув хлопчик і вазони полити.

Прийшли з роботи мама і тато.

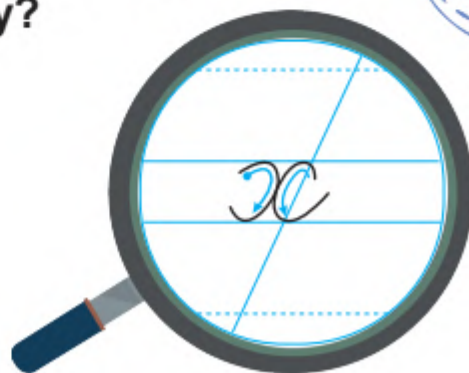
І чомусь вони похвалили тільки Михайлика.

2 хвали   4 себе,   5 нехай   3 сам
7 люди   1 Не   8 похвалять.   6 тебе

Розфарбуй зображення предмета, у назві якого шість звуків. Що ти знаєш про хустку?

Напиши слова за зразком. Склади зі слів жартівливе речення.

xx xx xx

ха

ох

мох бухо

халва

Склади й запиши слова за буквеним годинником.

1	5	8	10

12	7	6	8	1

1	3	11	6	4

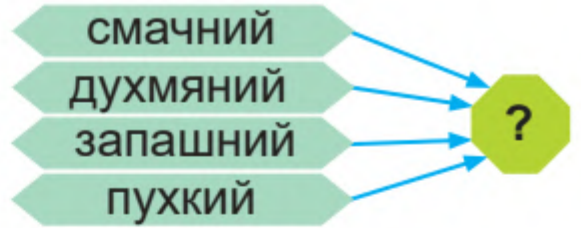
Blank handwriting lines for the clock puzzle.

Знайди та обведи слова, які «заховалися» в словах.

Пухнастий, сміх, хлибна, коровай.

Художниця намалювала вироби з борошна. Що ще можна домалювати?

1 На 3 землі 5 хліб
4 білий 2 чорній 6 родить.

Буду пекарем

Дідусь Харитон і бабуся Христина сидять за столом з онуками. Зібралися всі на обід. У хлібниці лежить запашна хлібина.

— Дідусю, подайте, будь ласка, хлібця, — попросила Оленка. — Я так люблю свіжий хліб!

Дідусь примружив очі, усміхнувся й мовив:

— Звичайно! Хліб люблять дорослі і малі. Адже не^{да}ремно кажуть, що хліб — усьому голова. Без хліба ніхто не може прожити.

— А горобчик? — поці^{ка}вився Михайлик.

— Навіть маленький горобчик стрибає по землі та збирає крихти хліба.

Бабуся Христина — вправна майстриня. Вона ви^{пі}кає і булочки, і кекси, а на Великдень — паску. Посередині при^крашає великою шишкою, а по боках — малень^{ки}ми шишечками та голубками. Золоті руки в бабусі!

— Коли я виросту, то стану пекаркою. Буду пекти смачний хліб, як моя бабуся Христина, — з гордістю мовила Оленка.

Ким мріє стати Оленка? Обговоріть, ким мрієте стати ви.

Склади за поданою схемою речення: .

Оціни свою роботу, позначивши відповідну крапельку.

Наведи і розфарбуй зображення хом'ячка.

Напиши за зразком. У яких словах трапляються подані буквосполучення?

Х Х Х

Ха Хи

Хма Хри

Харків

Спиши речення.

Ця смаринка схожа на

Спиши, вставляючи пропущені букви.

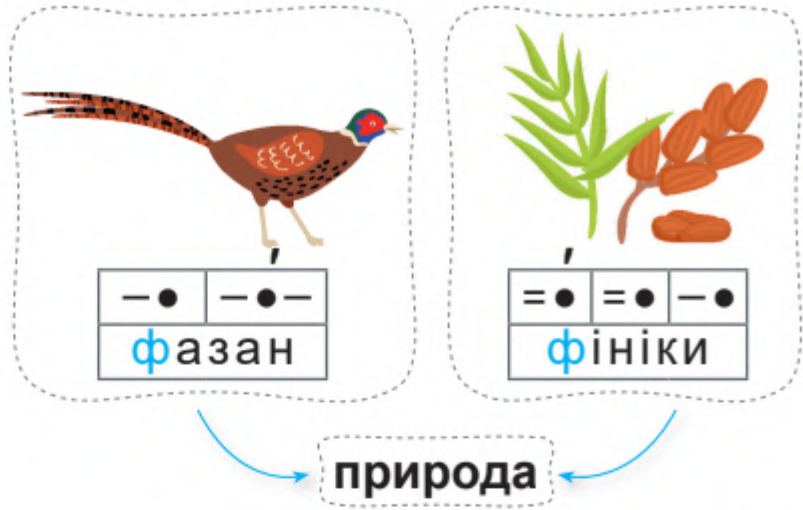
..ристина — ..художниця.

Blank handwriting lines for the previous task.

Оціни свою роботу, позначивши відповідну крапельку.

Ф ф

Назви перший звук у назві пташки. Назви перший звук у назві рослини. Які це звуки: голосні чи приголосні?

На письмі **приголосні** звуки [ф], [ф'] позначають буквою **ф**.

Прочитай швидко.

	і	а	о
ф	фі	фа	фо
в	ві	ва	во
б	бі	ба	бо

	ф	в	б
у	уф	ув	уб
и	иф	ив	иб
е	еф	ев	еб

фи — ви	фу — ву
аф — ав	іф — ів

фро — фло	сфо — сво
фта — фка	фле — флу

Федір
Федько
Федорка
Софійка
Гафійка

Гра «Склади слова».

форель	фіранка	малюнок
фломастер	річка	вікно

Федір	Соф <u>і</u> йка	фут <u>б</u> олка
фіалки	фікус	фан <u>т</u> азер <u>к</u> а
фіранка	сара <u>ф</u> ан	фіо <u>л</u> ето <u>в</u> ий

Розглянь малюнок. Що тут відбувається? Прочитай текст. Чи відповідає малюнок тексту?

Софійка-фантазерка

Софійка любить фіолетовий колір. Футболка у дівчинки фіолетова. Сарафан теж фіолетовий. Навіть обручик фіолетовий.

Софійка фантазує... Опиняється дівчинка у фіолетовій кімнаті. Відхиляє фіолетову фіранку. Поливає фіолетовий фікус.

І раптом... Відчиняються двері. Заходить Федір у фіолетовому костюмі й каже:

— Годі, Софійко, фантазувати! Ходімо на грядку, поллемо флокси та фіалки.

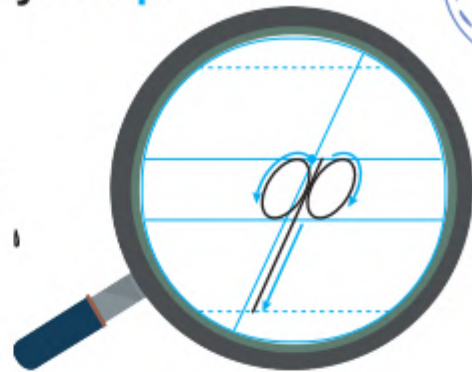
Який колір найбільше подобається Софіці?

Знайди і підкресли в тексті слова: *Софійка, футболка, сарафан, фартух, флокси, фіалки.*

Розфарбуй зображення предмета,
у назві якого є буква **ф**.

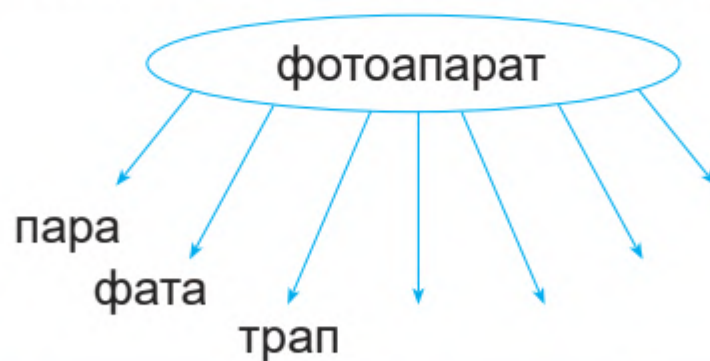

Напиши за зразком. Обведи букву, буквосполучення
або слово, написані найкраще.

Handwriting practice grid with slanted lines. The first row shows three examples of the letter 'ф' written in cursive, with dashed lines indicating stroke order. The second row shows 'фо' and 'фе'. The third row shows 'аф' and 'еф'. The fourth row shows 'фрукт' and 'фрукт'.

Утвори й запиши нові слова із букв поданого слова.

Handwriting practice grid with slanted lines for writing new words.

Фея у школі

Якось Фея завітала до школи. Хотіла перевірити знання першокласників про тварин.

— Добрий день, діти! — привіталася Фея. — А чи любите ви грати в ігри?

— Так! Так! — вигукували діти.

— Згадайтеся, про кого я говоритиму. Уявіть, тваринка живе в Африці. У неї довга шия...

— Це жирафа! — здогадався Федір.

— І не лише шия довга, а й язик, — додала Софійка.

— Наступне запитання. Які доброзичливі тваринки рятують людей у морі? — поцікавилася Фея.

— Дельфіни! — упевнено відповіла Гафійка.

— А я була на морі і бачила, як вистрибують з води дельфіни! — похвалилася Фросинка.

— Тепер складніше завдання. Хто назве рожевого птаха?

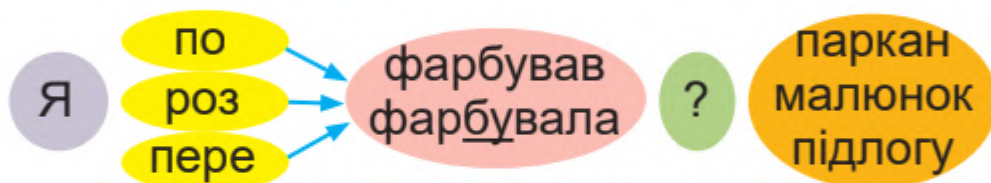
Діти задумалися. Тоді Фея мовила:

— На берегах великих озер Африки живе фламінго. У нього оперення і ноги рожевого кольору.

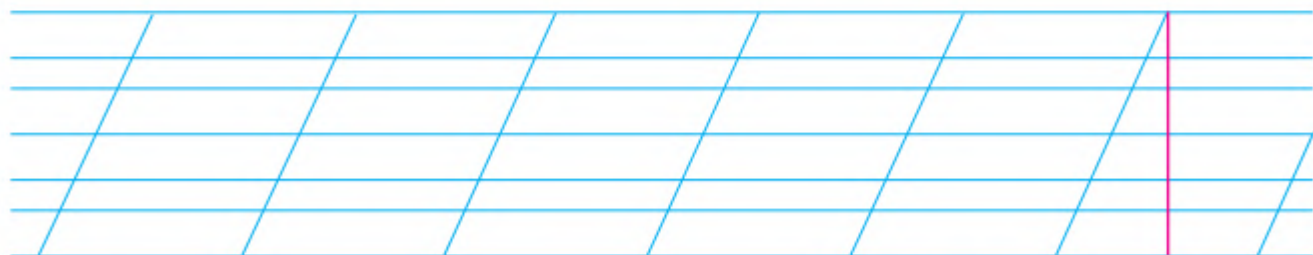
Фея переконалася: учні мають добрі знання, уміють фантазувати.

Уявіть себе феєю або чарівником. Про що ви запитали б учнів / учениць 1 класу?

За зразком проклади доріжку від старту до фінішу. Запиши.

Оціни свою роботу, позначивши відповідну крапельку.

Розфарбуй зображення предмета, у назві якого перший звук твердий.

Запиши за зразком. Обведи букву, буквосполучення або слово, написані найкраще.

Handwriting practice grid with examples:

- Row 1: Three cursive 'g' characters.
- Row 2: Cursive 'g' followed by 'g' and 'g'.
- Row 3: Cursive 'g' followed by 'g' and 'g'.

За зразком з'єднай назви предметів з назвою групи. Запиши.

яблуко, груша — •	• птахи
фазан, фламінго — •	• квіти
фіалки, флокси — •	• фрукти

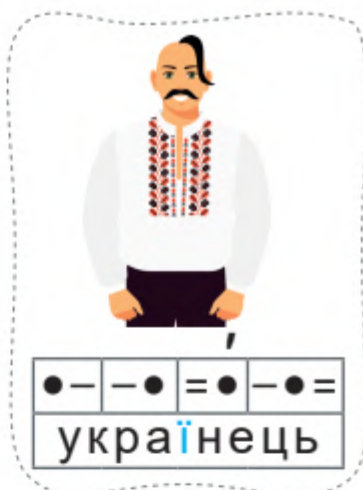
Blank handwriting practice grid for connecting items to groups.

Оціни свою роботу, позначивши відповідну крапельку.

ї ї

ї

українці

Назви ланцюжок звуків у кожному слові. Назви п'ятий і шостий звуки в першому слові. Назви п'ятий і шостий звуки в другому слові.

Буква **ї** завжди позначає **два** звуки — **[й і]**.

Прочитай.

І без **ї** не ступить кроку,
поміж ними чвар нема.

І до **ї** моргає оком,

ї у відповідь — двома.

Ігор Січовик

Прочитай швидко.

ім	ін	іл	іш	іж	ік	іц	іт	із
їм	їн	їл	їш	їж	їк	їц	їт	їз

аї	ої	еї	иї
гаї	мої	неї	чиї

Гра «Склади слова».

ви за до по їха ли ти

Україна

україн

ський
ська
ські
ське

Київ

київ

ський
ська
ські
ське

річка

Україна

верба

дерево

Дніпро

держав

Прочитай, уставляючи слова.

Я живу в _____. Столиця нашої держави _____. Ми розмовляємо _____ мовою.

Слова для довідки. Україні, Київ, українською.

За зразком з'єднай у віночок назви українських рослин-символів.

Мак, волошка, мімоза, ромашка, гвоздика, лопух, калина.

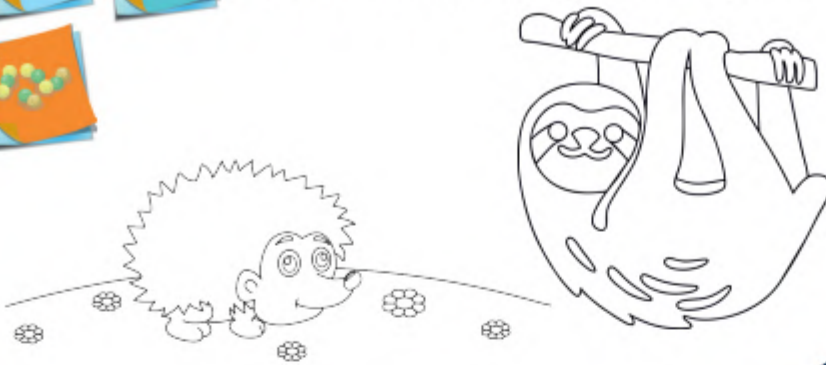
Моя Україна — це пісенька мами...

Моя Україна — це пісенька мами,
розлогі лани колосяться хлібами,
вишневі садочки, лелеки на хаті.
Купають ставочки хмарки пелехаті.
Моя Україна — то мамина ласка,
червона калина, бабусина казка.
Це соняхи в цвіті, горобчиків згряя...
Я кращої в світі країни не знаю.

Людмила Савчук

У назві якої тварини звуків більше, ніж букв? Розфарбуй її зображення.

Напиши за зразком. У яких словах трапляються подані буквосполучення чи слова?

ї ї ії					
їв		ін			
їх		ід			
їжак	гаї	мої			

Віднови і запиши речення. Підкресли службове слово.

Поїзд їде рейках.

--	--	--	--	--	--

Оціни свою роботу, позначивши відповідну крапельку.

Навчись виразно читати казку за підказками.

Вітерець і Книжечка

Жила-була Книжечка. Вона тихесенько лежала на столі. Любила Книжечка, коли дітки із задоволенням розглядали яскраві малюнки.

...Якось у вікно залетів малесенький Вітерець. Він зацікавився Книжечкою. Почав розглядати її. Ось перша сторінка.

😊 — Тут сиріжка. Така струнка і гарна, — подумав Вітерець. — Вона їстівна.

Перегорнув пустунець наступну сторінку.

😊 — Їжачок! На голках у нього листочки та яблуко.

😮 — Їжачку, а де твої їжаченята? — запитав Вітерець. Але Їжачок швидко згорнувся у клубочок.

Вітерець продовжував гортати сторінки. І раптом... Незнайомка! Стривожився пустунець.

😮 — Ти хто?

😊 — Я — буква «ї».

😮 — Яка? — дивувався Вітерець.

😊 — А така. Без мене не можна написати ні «сиріжка», ні «їжачок».

😮 — Ти головна?

😊 — Ні, я потрібна. Як і всі букви.

Назви дійових осіб казки. З ким зустрічався Вітерець? Установи послідовність.

Обговоріть, як потрібно працювати з книжкою.
Відтворіть діалоги, зображені на малюнках.

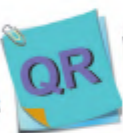

3 вік

1 Вік

2 живи —

4 учись.

Яким одним словом можна назвати усі продукти? Упиши в клітинки.

Напиши за зразком. У яких словах трапляються подані букви та буквосполучення?

ї		ї			
їн		їв			
їс		їс			

Віднови речення та запиши його.

місто

Київ —

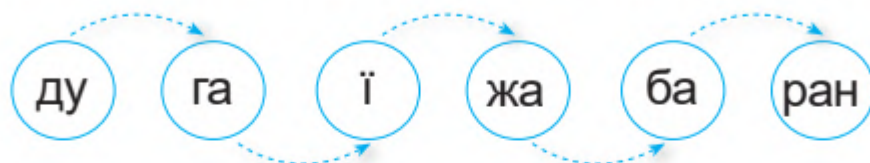
головне

України.

--	--	--	--	--	--	--	--

Склади з поданих складів слова й запиши їх.

<i>Дура,</i>							
--------------	--	--	--	--	--	--	--

Запиши за зразком.

один

багато

<i>гай</i>	<i>гаї</i>
<i>край</i>	
<i>змії</i>	

Запиши три слова з буквою **ї**, які ти найкраще навчилася / навчився писати.

--	--	--	--	--	--	--	--

Оціни свою роботу, позначивши відповідну крапельку.

Щ щ

Щщ

рослини

Назви перший і другий звуки в першому слові. Назви четвертий і п'ятий звуки в другому слові. Які це звуки: голосні чи приголосні?

Буква **щ** завжди позначає **два** звуки — [ш ч].

Прочитай швидко.

	у	и	о		щ	ж	ш	ащ — ящ
щ	щу	щи	що	а	ащ	аж	аш	ущ — ющ
ж	жу	жи	жо	і	іщ	іж	іш	ищ — іщ
ш	шу	ши	шо	е	ещ	еж	еш	ещ — ещ

Гра «Склади слова».

щи

гор

глик

щик

бор

Розкажу я вам, малята,
про літеру* «зубату»:
в слові «щука» — буква «ща».
Щітка одяг вичища.
Ще є щітка для зубів,
інша є для чобітків.
Своє місце буква знає,
слово «щастя» починає.

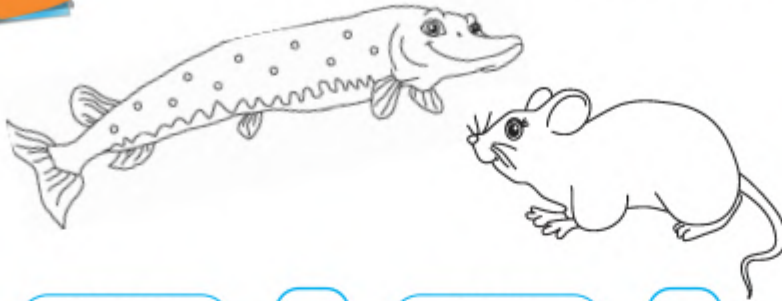
Марія Дяченко

*Літера — буква.

З'єднай малюнки і назви тварин. Досліди, скільки звуків у кожному слові. Упиши в комірки. Розфарбуй зображення тварини, яка живе в річці.

щука щур

Напиши за зразком. У яких словах трапляються подані букви та буквосполучення?

<i>ш</i>	<i>щ</i>	<i>ш</i>	<i>щ</i>		
<i>ша</i>			<i>ще</i>		
<i>ош</i>			<i>яш</i>		

Запиши слова. Підкресли букви, якими вони відрізняються.

..ітка

т ? щ

..ітка

..орщик

г ? б

..орщик

Утвори і запиши
пари слів.

літо •	• щітка
паста •	• щавель
борщ •	• дощ

Прочитай заголовок. Про що йтиметься в тексті?

Що таке щастя?

Прочитай текст і перевір свої здогадки.

Щастя в кожного / кожної своє.

Для матінки-землі щастя — це сонечко в небі. А ще — теплий дощик. Тоді щаслива земля вкривається зеленим килимом трав та барвистими квітами.

Для річки щастя — це блакитна вода та жовтий пісок. І щоб зграйками плавали лящі. Тоді річка щаслива.

Для щиглика щастя — це зелений гай. І щоб ліщина шуміла зеленим листям. Щоб у гущавині бігали зайчики та козулі. Тоді і щиглик, і навіть зелена ящірка будуть щасливими.

А для дитини щастя — це дружна родина, мирне небо, лагідне сонечко. А ще — добро навколо. От тоді й буде щасливою дитина.

А яким ти уявляєш своє щастя?

Установи відповідність.

матінка-земля

річка

щиглик

зелений гай

сонце і дощ

вода, пісочок, лящі

Прочитай вірш. Підкресли двоскладові слова.

Скільки є людей повсюди, І рецепта тут немає,
 стільки в світі й щастя є. як на торт чи на пиріг.
 Ніби ж всі подібні люди, — Кожен свій рецепт шукає
 щастя в кожного своє. серед тисячі доріг.

За Надією Красоткіною

Намалюй своє щастя.

Місце для малюнка

Спиши слова, якими можна описати щасливу людину.

Успіх, радість, тривога, упевненість, удача, перемога, усмішка.

Оціни свою роботу, позначивши відповідну крапельку.

Розфарбуй зображення предмета, у назві якого більше звуків, ніж букв.

Напиши за зразком. Обведи букву чи буквосполучення, які написані найкраще.

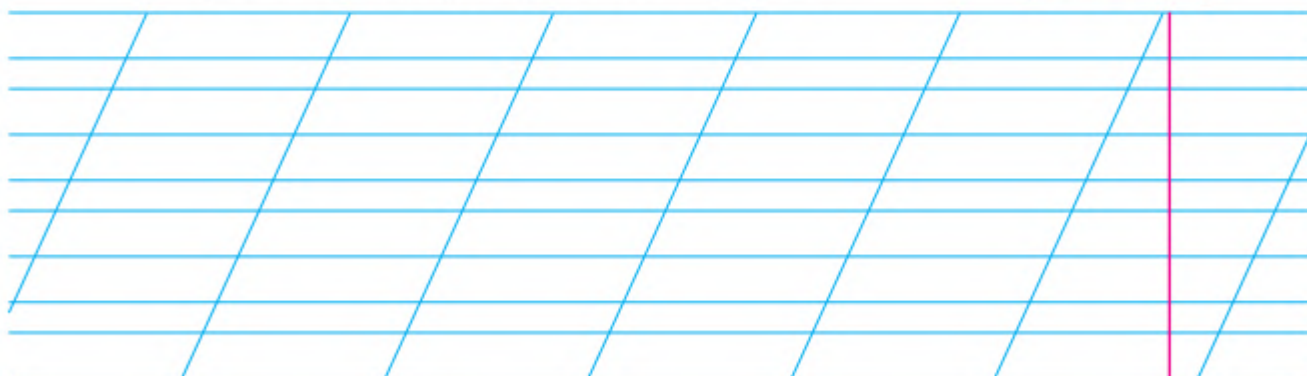
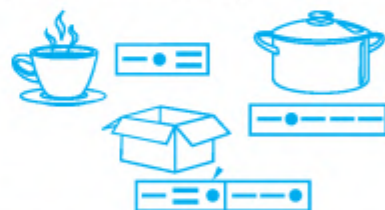

Визнач, що в чому міститься. Склади і запиши речення.

Що в чашці: чай чи какао?

Що в каструлі: суп чи борщ?

Що в коробці: щітка чи фарба?

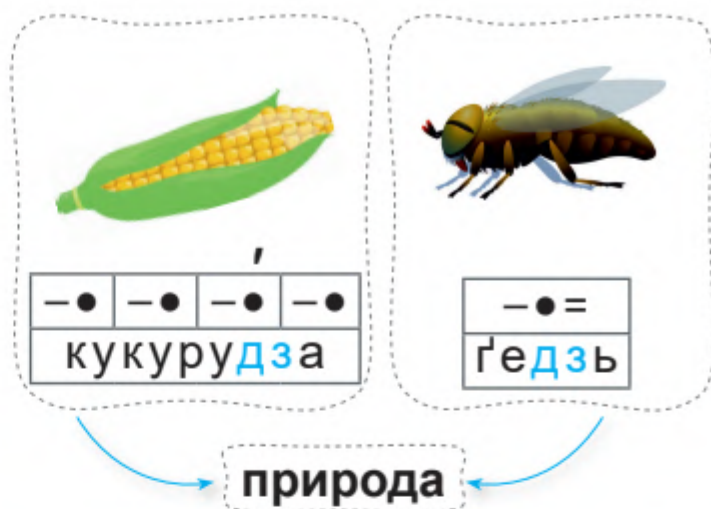

Оціни свою роботу, позначивши відповідну крапельку.

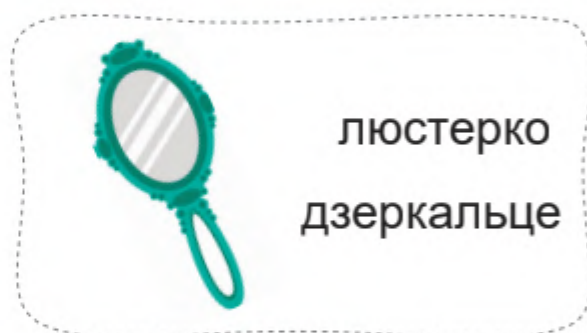
Дз

Дз дз

Назв'ї сьомий звук у першому слові. Назв'ї третій звук у другому слові. Які це звуки: голосні чи приголосні?

На письмі **приголосні** звуки [дз], [дз'] позначають буквосполученням **дз**.

Прочитай швидко.

	а	и	е
дз	дза	дзи	дзе
ц	ца	ци	це
з	за	зи	зе

	дз	ц	з
о	одз	оц	оз
і	ідз	іц	із
у	удз	уц	уз

Гра «Склади слова».

За зразком зафарбуй пари слів.

дзвенить

крутиться

дзвоник

дзвонить

потічок

дзиґа

вдалині

кивають

голівками

сьогодні

соняшники

українська

приєднуються

намагається

калиновому

Вимов ланцюжок звуків у словах — назвах малюнків. Склади і запиши із зазначених звуків нове слово.

3 1 2

1 4

Краса навколо нас

Поле... Удалині весело кивають голівками синенькі дзвоники. Сьогодні вони славлять день. До них приєднуються волошки. Теж сині-сині. Ближче до лісу зеленіє висока кукурудза. На калиновому кущі примостився соловейко. Він дзвінко заводить пісеньку. Ліворуч від дороги ростуть соняшники. Над ними гуде ґедзь. Він намагається сісти на жовту пелюсточку.

Яка гарна наша українська земля!

Установи відповідність за текстом оповідання.

кукурудза

ВОЛОШКИ

СОНЯШНИКИ

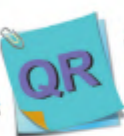
ДЗВОНИКИ

ростуть

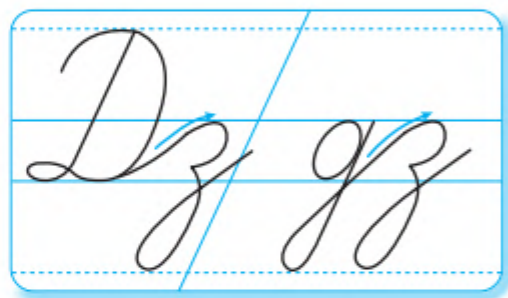
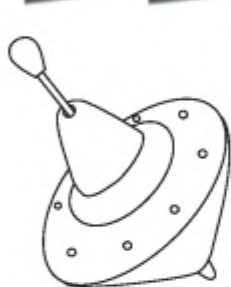
славлять

зеленіє

приєднуються

Розфарбуй зображення предмета, у назві якого є буквосполучення **дз**.

Напиши за зразком. Обведи буквосполучення, які, на твою думку, написані найкраще.

Handwriting practice grid with a vertical pink line on the left. The first column contains the following cursive examples:

- dz
- Dz
- дзвін
- дзуб

The rest of the grid is empty for practice.

За зразком з'єднай однакові фігури так, щоб утворилися слова. Запиши.

Утвори і запиши слова за зразком.

Зразок. Дзеркало — дзеркальний.

дзвінок — ...

кукурудза — ...

Склади жартівливе речення, уживаючи якомога більше слів зі звуками [дз], [дз']. Запиши.

Оціни свою роботу, позначивши відповідну крапельку.

Зміст

Буква Ш	3
Буква Ж	9
Буква Г	15
Буква Ґ	22
Буква Є	27
Буква Ч	34
Буква Ц	41
Буква Ю	47
Буква Х	53
Буква Ф	59
Буква І	65
Буква Щ	71
Буквосполучення Дз	76

УДК 811.161.2(075.2)
К77

Схвалено для використання в освітньому процесі

[рішення експертної комісії з педагогіки та методики початкової освіти від 20 січня 2023 року (протокол № 1),
рішення експертної комісії з проведення антидискримінаційної експертизи від 12 січня 2023 року (протокол № 2)]
№ 2.0004-2023 у Каталогі надання грифів навчальній літературі та навчальним програмам

Кравцова Н.

К77 Українська мова. Буквар : навч. посібн для 1 кл. закл.
загал. серед. освіти. У 4-х ч. Ч. 3 / Н. Кравцова, О. Придаток.
— Тернопіль : Підручники і посібники, 2023. — 80 с.

УДК 811.161.2(075.2)

Кравцова Надія Михайлівна, Придаток Ольга Дмитрівна

УКРАЇНСЬКА МОВА БУКВАР

Навчальний посібник для 1 класу закладів загальної середньої освіти
У чотирьох частинах
Частина 3

Видавець, виготовлювач і розповсюдjuвач видавничої продукції Редакція газети «Підручники і посібники»
48000, м. Тернопіль, вул. Поліська, 6а. Тел.: (0352) 43-15-15; 43-10-31
Збут: rip.teropir@ukr.net Редакція: editoria@i.ua
Інтернет-магазин: www.pp-books.com.ua
Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи
до Державного реєстру видавців, виготовлювачів і розповсюдjuвачів видавничої продукції
серія ДК № 5143 від 05.07.2016 р.

© Кравцова Н., Придаток О., 2023